

Baltimore, Md., 22. märtsil 1970

Kallis sõber Herman Rajamaa,

Aitäh Su ridade ja tervituste eest 15. märtsist! Püüan Sind informeerida Su siia-tulekuga seoses olevate asjaoludest.

New Yorgi, eriti E. Kärneri osas pole mitmed küsimised veel selged. Nagu meie E. Tammaru mulle eile helistas, on E. Kärner talle kirjutanud, et 18. aprillil ei tulevat vististi täienduskoolide õpetajate päevadest suurt välja, aeg nappuvad. Tema kool töötavat 12-3, Sina tahtvat kooliga tutvuneda ja siis veel õpetajatega ja lastevanematega kohtuda, et millal siis õpetajate päevadele veel küllaldaselt aega jääb... Selles mõttes on ta tühistanud E. Tammaru (laul ja muusika) ja Meeta Liiva referaadid, neid lubades võtta kunagi tulevikus korraldada kavatsesetavate õpetajate päevade kavva. On isegi arvanud, et ta ei olevat kindel, kas Sa Baltimore'i üldse tulla tahad ja saad, et Tammaru ja meie õpetajad võtku kaasa meie kooli materjale, albume piltidega, töid jne. ja ehk siis meiegi õpetajad tutvuneksid Kärneri kooliga... Tammaru oli talle eile helistanud (näha sees polevat saanud, kuna Kärner oli sõitnud Connecticuti tööd otsima...), et kui laup. 18-ndal õpetajate päevadest suurt asja ei saa, et mis meie siit Baltimorest siis 18-ndal sinna sõidame? Tuleme siis ainult pühapäeval, 19-ndal? Ja ega 19-ndalgi suurt aega ei ole, sest pealelõunat, varakult, kella 3-4 ajal peavad eriti kaugel tulejad koju sõitma hakkama, sest esmasp. 20-ndal on ju tööpäev... Minu referaati täienduskoolidele uue õpetajate leidmise võimalustest pole Kärner küll veel tühistanud. Ma aga püüan sõita laup. 18. apr. ja peatuda New Yorgis mõne sõbra juures. Sõidan ehk raudteel, kuna see väsitab vähem. Olen haiglane, kõrge vererõhk juba paarkümmend aastat, paha süda, lupjumine jne. aastaidki 71 juba. Varem seal olles on aega puhata ja 19-ndal olla valmis ja enamvähem vormis.

Olgu New Yorgiga kuidas on, kuigi on kahju, et 8 aasta takka korraldatavad päevad nagu ebaõnnestuvad (Muide Tammaru oli Kärnerile helistanud, et meie tema koolist huvitatud ei ole ja seda näha ei taha - ta saadab 12 aastased lapsed koolist välja, mida seal näha... Ja laste eesti keele hääldamine olevat suvelaagrite kogemuste najal pahem kui meie oma siin...), nühap. 19. aprilli õhtul tuleme üheskoos siia ja jääd esialgu ankrusse minu ja mu memme hoole alla 3519 Pelham Avenuel. Esmaspäeval, 20. aprillil läheksime alla-linna - Downtown - et vaadata eestkätt Enoch Pratt Free Library't, kui linna keskraamatukogu ja välismaalaste huviobjekti. Seal töötab pr. Leida Siimsen, end. Pärnu tütarlaste gümnaasiumi emakeele õpetaja. Seal oleks ehk võimalik temaga kõneleda. Proua lubas enda isegi üheks päevaks tööst vabaks võtta Sinu siinoleku puhul. Tema elab linnast väljas, neil puudub auto ja sinna on raske pääseda... Raamatukogus on veel teine eestlane, proua Salme Järv. Prouad ehk tutvustavad Sind selle raamatupaleega. Siis vaataksime veel Civic Center'it ja ehk mõnda muuseumi jne. ja ajaloolisi paiku. Siin on nimelt tehtud esimene USA lipp, loodud hümn jne.

Teisipäeva, 21. aprilli hommikul viiks meie õpetajaid pr. Lilian Esop Sinu autol ühte moodasse koolimajja, kus praegu üks ta poegadest õpib. Pr. Esop esitab Sind juhatajale ja õpetajaile. Näeksid moodast ameerika algkooli, ei see on keskkool. Siis sõidaks ta Sind veel moodsamatele mürasraioonides jne.

Teisipäeva, 21. arilli õtul on Eesti Majas k o k k u t u l e k, alusega kell 7:30 õhtul, mille korraldab Eesti Kool. Sinna kutsutakse kõik õpetajad, lastevanemad, noored, hariduse, noorsoo, seltskonna juhid, asjast huvitatud, ühesõnaga terve rahvusgrupp. Seal oleks Sinu sõnavõtt helipiltide (helilindistatud valguspiltide) saatel. Võimalikud on ka meiepoolsed ettekanded, eriti Naiskoori omad, Tammaru juhatusel. Hilisõhtul, kui E. Maja üritus lõppenud,

Samal, teisip. 21. aprillil ehk läheb korda, aja võitmise mõttes, Su saata Washingtoni, kas pr. Mai Kaja Korgi või pr. Rausi autol. Mõlemad prouad on vahetevahel meie koolis õpetaja ülesandeid täitnud. Siis on kolmap. 22. apr. enam aega Washingtonis midagi vaadata ja näha, eriti käia Ameerika Hääle man. Arvesta aga sellega, et seal Sinult ehk tahetakse mõnda sõnavõttu kodumaa jaoks... Ole valmis! Washingtonis, kui on võimalusi ja huvi, ja seda peaks olema, sest seal ei näe ühe päevaga suurt midagi, pealegi kui pärastlõunat tuleb mõelda Baltosse tulekule, siis ehk ööbid Wash. veel ühe öö, 22/23. ja tuled sealt tagasi neljapäeva 23. aprilli keskpäeva paika ja siis, meie õpetaja Jutta Vaska-Zacharski poole. Viibid seal mõned sõbralikud tunnid ja pr. Vaska-Zacharski sõidutab Su õhtuks, ikka neljap. 23. apr., pr. Lilian Esopi poole.

Pr. Esopi juures on nimelt neljap. 23. aprilli õhtul õpetajate omavaheline koosviibimine sõbralikus ringis, toidulaua ümber, nagu me neid siin oleme eduga praktiliseerinud. Ööbid pr. Esopi kodus.

Reede hommikul 24. aprillil sõidutab pr. Lilain Esop Sinu bussijaama Lakewoodi sõiduks. Seal oled kuni laup. 25-ndani. Baltosse tagasi peaksid Sa aga püüdma tulla segasasti ja Tammarule teatana, millal Sa saabud. Sest Tammaru võtab Su siis viimasel päeval oma hoole alla.

Laupäeva õhtul, 25-ndal viib Tammaru Su oma poole, sest ta kaasa ja tütar on kodus. Sealt viib ta Su pühapäev 26. apr- hom mikul meie Eesti Kooli. Sealt tagasi Tammaru juurde ja sealt kell 3 p-l- Markuse kirikusse, kus laulab Philadelphia Eesti Segakoor. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine kohvilauas, kiriku seltskondlikus ruumis. Ameerika omapära - kirik on ühtlasi ka oma pere rahvamajaks, klubiks, seltskondlikuks ruumiks, enamasti on seal isegi kooliruumid, õieti küll alati siis, kui kogudusel ei ole oma erakoolis. Sellele seltskondlikule koosviibimisele olid Sinagi palutud ja loodetakse seal Sinu sõnavõttu eesti laste haridusolude kohta. Teema on vaba ja see mitte väga pikk, mõnikümme minutit...

Sealt vabaned umbes kell 6 paiku reale lõunat ja jääb veel aega, kas midagi vaadata, Tammaru tütar Mai ehk sõidutab Sind ringi ja siis jälle Tammaru juurde, kust Sa järgmisel hommikul 27. apr. lähed Indianapolise sõidule. Milla ja kuidas, seda ma veel selgitan ja püüan teatada. Aga see selgub varsti. Ma ole lihtsat suutnud seni.

Muide, Indianapolises puudub töienduskool, kuigi seal on eesti lapsi ja isegi 3 eesti kutsega õpetajat. Järgi kogudus, kuigi paar korda aastas on seal teenistused, õpetaja Pähn käib Chicagost. Aga - võtavad hoogu, seal on kange mees, endine Tartu Postimehe köitekoja juhataja Oskari Voosaar, aga koolile ei saa elu sisse...

Näed vahtmis pikk kiri, aga millal Sa selle kätte saad, on teadmata, sest siinsed postametnikud, kirjakandjad sterigivad ja nõuavad palka juurde... New Yorgis algas streik ja levineb sealt, pannes kogu maa ärielu ja suhtlemise seima.... Jällegi USA omapära - riigiametnikud tsreigivad....

Lõpetan seekord, silmad on väsimud ja keha, kus nee asuvad, ka.

Soovin Sulle Koike haad. Kirjutan jäeelgi kui midagi olulsi esile kerkib.

Sinu

RAHVALAUL

[illegible]

APRILL 1970

Kes tahab eesti rahvale mälestusmärgi seada, peab üles seadma ema kuju, kes
peeru valgusel ketrab ja oma last lugema õpetab.

K o n s t a n t i n P ä t s , Eesti Raamatu-aasta avakõnes 1935

Meie ei taha olla, ei ole	meie põues lainetab julgus ja jõud,
vaikiv, ununev lehekülj	hoovab elu!
aegade-raamatus:	
<u>Meie otsaette on kirjutatud</u>	Meie ulatame käed pilvede poole!
<u>elusõna!</u>	Meie sammume suure sihi poole:
	<u>meie tahame elada ja kirjutada</u>
Meie silmades säravad sädemed,	<u>aegade-raamatusse...</u>

Anna Hava

Pole midagi tähtsamat meie rahvusgrupi tulevikus kui noorte kasvatamine tubli-
deks eestlasteks ja headeks ameerika kodanikeks.

H. L u n i n , Long Islandi Eesti Seltsi esimees
sealse Täienduskooli avamise puhul uues koolimajas.

Eesti vabaduse taastamiseks on välisvõitluse kõrval rahvuslik kultuur meie "teine rinne".

K a r l J õ g i s e , Eesti Kultuurfondi esimees

Ajaloolase Voldemar Kõiva andmete kohaselt on seni 3250 eesti noort omandanud diplomi mitmete maade ülikoolides, neist kõrgeima, doktorikraadi tervelt 280 ehk 7% kõigist ülikoolilõpetajatest. See % on umbes 3 korda kõrgem kui ameeriklastest doktorite suhe tavaliste ülikoolilõpetajatega. Eestlastest on võrsunud professoreid arvult 115 ja teisi õppejõude tuntud ülikoolides 65. Kui Ühendriikides möödunud 10 aasta jooksul oli 4 miljonit ülikoolilõpetajat, mis teeb kogu rahvaarvust 2%, siis vaba maailma eestlaskonnas on vastav % umbes 5.

Rahvuskomitee esimehe H e i k k i L e e s m e n t i
E.V. aktusekõnest New Yorgis, k.a. veebruaris.

Mu sünnimaa, ma näen sind suvepäikeses
ka siis, kui väljas taevaöö on karm.
Ma tean, et suurus sageli on väikses
ja katsumistes selgub õige arm.

Ma trotsin ikka vaevaööde pikkust,
ehk küll on valgeks härmatand mu juus.
Kui pillaks kahel käel su hiiglarikkust,
see oleks ikka lõputu ja uus.

Su juurde jõuan üle seitsme mere,
näen avanemas tutvat kodu-ust.
On koidutaevas sinu kohal ere
ka keset pilkasemat pimedust.

Mis täna unistan ses nõdras salmis,
on homme juba terases ja malmis.

Bernard Kangro

B e r n a r d K a n g r o
Luuletuskogust VEEBRUAR (lk. 76)

MAGISTER HERMAN RAJAMAA KÜLASTAB BALTIMORE'I

Eesti keele ja kirjanduse magister Herman Rajamaa, Rootsi eesti täienduskoolide nõunik ja Eesti Õpetajate Keskühingu esimees, külastab eeloleval aprilli kuul Kanadat, kuhu ta lendab juba märtsi lõpupäevadel, ja Uhendriike. Ta ülimaks sooviks on näha eesti koolide tööd, kohtuda õpetajatega ning lastevanematega. Rootsi külaline saabub Kanadast New Yorki 17. aprillil, esineb seal lektorina 18. ja 19. aprillil toimuvail täienduskoolide õpetajate päevadel ja tutvuneb sealse täienduskooliga.

Baltimore'i jõuab ta 19. aprillil ja viibib siin terve nädala, külastades siit Washingtoni, D.C., seal eriti Ameerika Häält, ja 24. ja 25. aprillil Lakewoodi Eesti Täienduskooli.

Rootsi külalise vastuvõtuks korraldab Baltimore'i Eesti Kool teisipäeval, 21. aprillil, algusega kell 7:30 õhtul Eesti Majas kokkutuleku õpetajale, lastevanemaile, noortele, koolisõpradele, juhtivaile seltskonna-, noorsoo- ja haridustegelastele ning kõigile asjastuhvitatuile. Magister Herman Rajamaa esineb seal sõnavõtuga helilindistatud valguspiltide saatel. On mõeldavad ka mõned meiepoolsed ettekanded. B. E. Kooliga tutvuneb ta pühapäeval, 26. aprillil.

Markuse kirikus pühapäeval, 26. aprillil kell 3 algaval jumalateenistusel esineb Philadelphia Eesti Segakoor Viktor Mändvere juhtimisel. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine kohvilauas, kuhu ka Rootsi külaline on sõna võtna palutud. Sinna on kõik teretulnud, eriti lastevanemad ja noored.

Baltimore'ist lahkub külaline 27. aprillil Indianapolisse, et külastada seal oma koolivenda kapten Agurit. Magister H. Rajamaa oli Eestis õpetajate seminaride õpetajaks ja koolinõunikuks. Ta on mitmete eesti keele õpikute autor. A.J.L.

* Teisipäeval, 21. aprillil k.a., algusega kell 7:30 õhtul *
* toimub E e s t i M a j a s *

* K O K K U T U L E K *

* Rootsist siia saabunud sealse eesti täienduskoolide nõuniku *
* ja Eesti Õpetajate Keskühingu esimehe, *

* H e r m a n R a j a m a a *
* külaskäigu puhul. Külaline esineb sõnavõtuga helilindistatud *
* valguspiltide saatel. On võimalikud ka meiepoolsed ette- *
* kanded. Rohkele osavõtule eesti laste haridusala autori- *
* teetsest käsitlesest palub kõiki õpetajaid, lastevanemaid, *
* eriti noori, koolisõpru, seltskonna, noorsoo ja hariduse *
* alade juhte ning kõiki asjastuhvitatuid *

* Baltimore'i Eesti Kool. *

EESTI VÕITLEJATE ÜHING MARYLANDIS PEAKOOSOLEK.

Käesolevaga teatame, et Eesti Võitlejate Ühing Marylandis korraline aastapeakoosolek peetakse laupäeval, 11. aprillil 1970, algusega kell 7 õhtul Eesti Majas, 1932 Belair Road. Päevakorras on: 1) Koosoleku avamine ja rakendamine; 2) 1969.a. tegevuse ja kassa aruanded; 3) 1970.a. tegevuse kava ja eelarve; 4) valimised põhikirja järgi; 5) kohalolevatel küsimused.

Kui väljakuulutatud ajaks ei ole kohal Põhikirjas ettenähtud liikmete arvu, peetakse koosolek 1 tund hiljem samas kohas, milline on otsuste võimeline kohalolevate liikmete arvule vaatamata.

Kui mõned kaasvõitlejad ei peaks segaste postilolude tõttu kätte saama isiklikku kutset, palume käesolevat teadet võtta kutsena. Samas võetakse vastu uuteks liikmeteks isamaaliselt mõtlemaid, võitlustahtelisi kommunismivastaseid kaasmaalasi. Baltimore, Md., 20. märts 1970. Eesti Võitlejate Ühing Marylandis Juhatus.

PUHAPÄEVAL, 12. APRILLIL EKSKURSION WASHINGTONI. Buss lahkub International Center YWCA eest kell 10 h., jõuab tagasi kell 6 õ. Ringsõit kirsiõisi vaatama, samuti Washingtoni mälestussammast ja piknik. Lõuna kaasa võtta. \$3.00. Teatada 1. aprilliks YWCA-sse telefonil 732-7032 (Meeta Liiv).
